

Europaudvalget

Den Økonomiske Konsulent

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 7. oktober 2010

Notat om EU-Kommissionens lovgivningspakke om bedre styring af de offentlige finanser og de makroøkonomiske forhold.

Sammenfatning

Kommissionen forelægger 6 lovforslag om bedre styring af økonomien i EU. De fire lovforslag drejer sig om ændring af Stabilitets- og Vækstpagten og er således rettet mod bedre styring af de **offentlige finanser**. De to af lovforslagene vedrører et nyt område, nemlig styring af de **makroøkonomiske** forhold (ubalancer) indenfor f.eks. lønforhold, ledighed, eksport m.v. Der skal opstilles en resultattavle.

Der foreslås **hurtigere bøder** ved store offentlige underskud, ny styring af selve **udgifterne** for at **forebygge** for store underskud, hurtigere nedbringelse af offentlig gæld over 60 pct. Endvidere er der "omvendt afstemningsprocedure", således at Rådet skal have kvalificeret flertal for at stoppe **sanktioner** foreslået af Kommissionen.

Også på det **makroøkonomiske** område skal EU søge at undgå for store ubalancer. Her kan også vedtages sanktioner.

Lovforslagene indeholder kun sanktioner for eurolandene. Men Kommissionen vil ifølge det oplyste, **senere** komme med forslag, der indfører sanktioner for ikke-eurolandene i form af tilbageholdt landbrugsbetalinger, strukturforbundsstøtte m.v.

1. Indledning

EU-Kommissionen har efter planen forelagt seks lovningsinitiativer i forbindelse med de nye foranstaltninger om mere stram styring af de offentlige finanser i EU samt makroøkonomien. I første omgang er lovgivningen primært rettet mod bedre styring af økonomien i eurolandene, eftersom de foreslåede sanktioner (bøder m.v.) **alene er rettet mod eurolandene**.

Det er vigtig allerede indledningsvist at slå fast, at Kommissionens planer er, at der senere i forbindelse med Kommissionens forslag til nye **finansielle retningslinier for perioden 2014-2020**, også være oplæg til egentlige budgetsanktioner mod alle EU-lande, og herunder ikke-eurolande (se fodnote)¹. Sanktionerne består her af tilbageholdelse af strukturfondsmidler, af midler til flerårige programmer og af midler til landbrugsbetalinger. Der er altså tale om betalinger fra Kommissionen til de enkelte medlemslande, der tilbageholdes. Dette forslag kommer i 2011 i forbindelse med fremlæggelsen af de ovenfor nævnte flerårige budgetretningslinier.

Nedenfor gennemgås lovgivningspakken i **kort** form og i **hovedtræk**.

2. Forslag om ændring af Stabilitets- og Vækstpagten

De første **to lovforslag** er ændringsforslag til to velkendte forordninger, nemlig forordning **1466/97**, der drejer sig om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker (også kaldet den **forebyggende** del af Stabilitets- og Vækstpagten). Hertil kommer et ændringsforslag til forordning **1467/97** om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud (også kaldt den **korrigerende** del af stabilitets- og Vækstpagten).

Ændringsforslaget til den **forebyggende** del, (1466/97) satser – som noget nyt – primært på at sikre, at alle medlemsstaterne fører en økonomisk politik, der på mellemlangt sigt medfører, at der er balance mellem indtægter og udgifter, dvs. tæt på balance i de offentlige budgetter. Det har hidtil vist sig at være svært at opnå. Derfor forslås det nu som noget nyt, at medlemsstater-

¹ Det fremgår af en artikel i **Jyllandsposten** "Milliardbøder til uansvarlige eurolande" (30/9-2010), at EU's økonomikommissær **Olli Rehn** i løbet af kort tid vil fremlægge endnu et udspil med straffeforanstaltninger, der skal ramme de øvrige 11 lande. Der er bl.a. tale om tilbageholdelse af landsbrugsstøtten, strukturfondsbevillinger m.v.

nes **offentlige udgifter** ikke overstiger væksten i BNP på mellemlangt sigt, med mindre de mellemfristede prognoser klart viser, at der er balance i de offentlige budgetter.

De offentlige udgifter må kun stige mere end BNP, hvis der samtidig vedtages ændringer i skatteindtægterne, der neutraliserer udgiftsstigningerne.

På forslag af Kommissionen vedtager Rådet med kvalificeret flertal, at et medlemsland skal have en påtale (advarsel), hvis man ikke overholder budgetreglerne. Disse ændringer gælder for **både** euromedlemmer og ikke-euromedlemmer (men sanktioner er forskellige jf. nedenfor).

For så vidt angår den **korrigerende** del er det nye, at der nu også lægges vægt på, at gældsprocenten i relation til BNP, nedbringes med 1/20 hvert år (**af den del der overstiger de 60 pct.**), hvis gældsprocenten er over de 60 pct. Endvidere skal underskud på over 3 pct. af BNP, nu **nedbringes endnu hurtigere end tidligere**.

Ny forordning om en effektiv styrkelse af budgetovervågningen i euroområdet

De to nævnte forordninger ovenfor, bakkes op af et helt nyt forslag, der drejer sig om sanktionerne, hvis **eurolandene** ikke retter sig efter Kommissionens og Rådets henstillinger, om at bringe ubalancerne til ophør.

Det drejer sig altså om nye sanktioner, hvis ikke den **forebyggende** del eller den **korrigerende** del af Stabilitets- og Vækstpakken bakkes op.

Hvad angår den **forebyggende del**, vil væsentlige afvigelser fra en forsigtig udgifts- eller finanspolitik føre til, at der skal deponeres et **rentebærende beløb**.

For den **korrigerende** dels vedkommende vil der skulle deponeres et ikke-rentebærende beløb, som beløber sig til 0,2 pct. af BNP, hvis der vedtages en afgørelse om, at et land har et uforholdsmæssigt stort underskud. Beløbet svarer til det eksisterende beløb, men skal nu betales **tidligere** i processen. Denne deponering konverteres til en **bod**, hvis det pågældende land ikke efterkommer henstillingen om at korrigere det uforholdsmæssigt store underskud eller uforholdsmæssigt store ubalancer.

For at sikre håndhævelsen af disse sanktioner, er der forudset en "**omvendt afstemningsmekanisme**": Det betyder, at Kommissionens forslag om en

sanktion anses for at være vedtaget, medmindre Rådet **forkaster** det med kvalificeret flertal.

3. Direktiv om medlemsstaternes budgetdata og budgetrammer

Dette direktiv har mest karakter af, at medlemsstaterne **rent teknisk** skal sikre, at der er de tilstrækkelige data og gennemsigtighed i medlemsstaternes offentlige finanser, og den måde man opstiller de nationale budgetter på. Her-til kommer, at måden hvorpå man laver de mellemfristede fremskrivninger, også helst skal være gennemsigtige og harmoniserede.

Direktivet skal sikre, medlemsstaternes måde at opstille og beregne over-skud/underskud er ens.

Eftersom finanspolitikkerne er decentraliserede, er det væsentligt, at målene i stabilitets- og vækstpakten afspejles i de nationale budgetrammer, dvs. det sæt elementer, der udgør grundlaget for den nationale finanspolitiske forvaltning (regnskabssystemer, statistikker, fremskrivningsmetoder, finanspolitiske regler, budgetprocedurer og finanspolitiske forbindelser med andre enheder som f.eks. lokale eller regionale myndigheder).

Direktivet fastlægger en række **minimumskrav**, som medlemsstaterne skal overholde.

4. Forordning om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer

Proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store **makroøkonomiske** ubalancer er et **nyt** element i EU's økonomiske overvågning. Den omfatter en regelmæssig vurdering af de risici, der er knyttet til ubalancerne, på grundlag af en resultattavle med de **økonomiske indikatorer** (inflation, ledighed, eksport, lønstigninger m.v.). På dette grundlag kan Kommissionen lancere tilbunds-gående undersøgelser for de medlemsstater, der er i risikogruppen, således at de underliggende problemer identificeres. Hvad angår de medlemsstater, hvor der er alvorlige ubalancer eller ubalancer, som udgør en risiko for ØMU'ens funktion, kan Rådet vedtage henstillinger og indlede en procedure i forbindelse med uforholdsmæssige store ubalancer.

En medlemsstat, der er omfattet af en sådan procedure, vil skulle forelægge en korrigerende handlingsplan, som vil blive nøje undersøgt af Rådet, der så fastlægger en frist for de korrigerede foranstaltninger. Hvis en medlemsstat i

euroområdet gentagne gange ikke træffer korrigerede foranstaltninger, risikerer medlemsstaten sanktioner (se næste punkt).

5. Forordning om håndhævelsesforanstaltninger til at korrigere uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer i euroområdet

Ligesom det er tilfældet på det finanspolitiske område, vil en medlemsstat i **euroområdet**, som gentagne gange ikke reagerer på Rådets henstillinger om at rette op på de uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer efter forslag fra Kommissionen, skulle betale en **årlig bod svarende til 0,1 pct. af dens BNP**. Bodden kan kun standses af en afstemning med kvalificeret flertal ("omvendt afstemning"), hvor kun euroområdets medlemsstater stemmer.

Niels Hoffmeyer (3602), Therese Bach